

KOHA, un proiect colaborativ viabil la BUDJG

Lenuța Ursachi,
bibliotecar, Biblioteca
Universității
„Dunărea de Jos” Galați

Premise
Managementul colecțiilor în sistem informatizat la Biblioteca Universității „Dunărea de Jos” din Galați (BUDJG) are ca punct de reper anul 1998, când a fost achiziționat sistemul integrat de bibliotecă TinLIB. Achiziția TinLIB s-a realizat în perioada unui proiect de sistem de management de bibliotecă. Pachetul de bază a inclus modulele

Catalogare, Circulație și Rapoarte. Din cauza restricțiilor și priorităților financiare la nivelul universității, BUDJG nu a putut beneficia de versiuni îmbunătățite ale TinLIB, întreținerea sistemului nu s-a făcut în mod susținut iar modulul web OPAC a avut o apariție efemeră.

Problemele care au început să apară în catalogarea și evidența publicațiilor seriale, deficiențele înregistrate în efectuarea rapoartelor pentru materialele audio-video sunt câteva dintre aspectele care au determinat BUDJG să caute o altă soluție software. Mai mult, lipsa unui catalog online nu este firească pentru aceste vremuri, cel puțin pentru o bibliotecă universitară. Lucrarea de față își propune să evidențieze câteva aspecte legate de experiența BUDJG privind migrarea către softul de bibliotecă open source Koha, o alegere care s-a dovedit ulterior a fi viabilă și pe care multe biblioteci din lume au adoptat-o. Prezentarea cronologică a proiectului va permite cititorului să descopere principalele etape ale proiectului, problemele identificate, stadiul actual și ce urmează a fi dezvoltat în continuare.

Etapele proiectului Koha

Sistemul integrat de bibliotecă open source Koha a fost un subiect analizat și promovat de BUDJG cu ocazia mai multor evenimente: în cadrul Conferinței Naționale a Asociației Bibliotecarilor din România

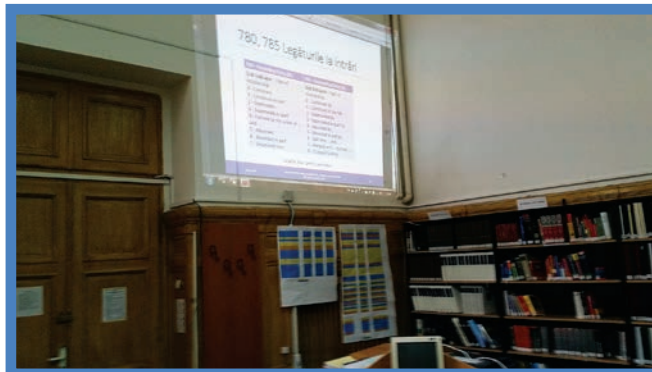
(ABR), întâlnirilor anuale în cadrul secțiunilor ABR și întâlnirilor profesionale. Koha este o opțiune favorabilă pentru o bibliotecă deoarece: este gratuit, are în spate o comunitate puternică, perspectivele de dezvoltare sunt mari, poate fi configurat potrivit nevoilor și există oportunități de cooperare. În lume, Koha este prezent în biblioteci din țări ca Noua Zeelandă, Australia, Canada, S.U.A., India, Marea Britanie, Franța etc. Investigațiile făcute pe Internet au demonstrat că singura bibliotecă universitară din România care a optat pentru Koha ca sistem de management de bibliotecă este cea de la Universitatea „Eftimie Murgu” din Reșița.

În septembrie 2015 s-a profilat o echipă de lucru la BUDJG care s-a angajat să transforme în realitate implementarea Koha. Sub coordonarea conducerii bibliotecii, la această provocare au răspuns bibliotecari proveniți din diferite compartimente: Dezvoltarea colecțiilor (1 bibliotecar), Catalogare-indexare (1 bibliotecar), Referințe și cercetare bibliografică (1 bibliotecar), Digitizare (1 bibliotecar), Informatizare (inginerul de sistem). În prima ședință de lucru a echipei s-a prezentat pe scurt sistemul, s-a întocmit un plan de lucru și s-a stabilit un calendar al întâlnirilor.

Lucrul în Koha este posibil cu unul din cele două formate bibliografice: MARC 21 și UNIMARC. Din acest motiv, prima etapă s-a axat pe cercetarea formatului bibliografic. A fost studiată literatura de specialitate în legătură cu cele două variante de lucru și s-a optat pentru formatul bibliografic MARC 21. Acesta a constituit însă un element de noutate pentru bibliotecarii de la BUDJG care erau lipsiți de experiența lucrului cu etichete de câmp. Biblioteca Congresului S.U.A. și OCLC explică pe larg câmpurile MARC 21 în documentațiile online puse la dispoziția utilizatorilor de Internet. În consecință, echipa de proiect a examinat cu atenție informațiile din aceste documente, care au fost sintetizate într-un set de șapte prezentări PowerPoint, expuse și discutate în cadrul sesiunilor de lucru. Dezvoltate pe înțelesul tuturor, prezentările au descifrat blocurile 0-8 din MARC 21, prin definiții și exemple. Sursele de informare studiate în acest scop au fost:

1. Library of Congress, *MARC 21 Format for Bibliographic Data*, <http://www.loc.gov/marc/bibliographic/>
2. OCLC, *Bibliographic formats and standards*, <https://www.oclc.org/bibformats/en.html>
3. Nebraska Library Commission, *Understanding MARC 21 Bibliographic Records* [set de înregistrări video], <https://goo.gl/JhNkEl>

a pus la punct un set de reguli privind catalogarea, achiziția și evidența documentelor. Pe tot parcursul testării Koha a fost actualizat documentul privind maparea câmpurilor TinLIB-Koha, a fost stabilit un algoritm de lucru legat de conversia datelor și un set de reguli pentru prelucrarea titlurilor provenite din conversie. Planurile de viitor ale bibliotecii vizează externalizarea catalogului online, conversia datelor

Întâlniri de lucru cu membrii Koha

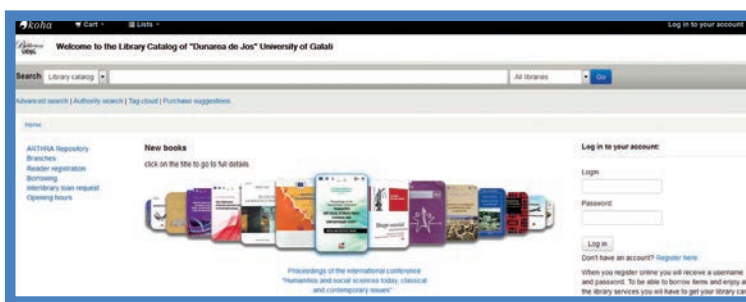
Proiectul Koha folosește un număr mare de canale de comunicare pentru membrii comunității sale și pune la dispoziția celor interesați să experimenteze softul mai multe versiuni demo, disponibile online la adresa: <http://koha-community.org/demo/>. Pentru o mai bună înțelegere a câmpurilor din Koha, echipa proiectului a făcut exerciții în versiunea demo și a studiat cataloagele online ale bibliotecilor din țară. În plus, au existat și câteva schimburi de experiențe cu bibliotecile Universităților Politehnica din Timișoara și București și Universitatea Tehnică „Gh. Asachi” din Iași.

Etapă de cercetare a fost urmată de cea de instalare a softului Koha, folosind unul din serverele bibliotecii. Din acest moment, au fost create conturi pentru bibliotecarii din cadrul echipei de proiect, au fost configurate machetele de lucru pentru diferitele tipuri de documente, au fost definite filialele și localizările și s-a dat startul populării catalogului. În paralel, au fost studiate și cataloage Koha ale unor biblioteci din lume și a fost propusă soluția de design pentru catalogul BUDJG.

Ianuarie 2016 este punctul „zero” pentru Koha la BUDJG. În momentul de față, echipa de proiect

bibliografice pentru tot fondul din TinLIB (cărți, periodice și materialele audio-video) și completarea datelor de evidență (număr de inventar, preț, localizare etc.). Rapoartele de bibliotecă urmează să fie mai atent studiate și dezvoltate. Lista provizorie a rapoartelor create se referă la: procesul verbal de predare-primire către gestionar, lista de utilizatori și o serie de statistici din modulele de catalogare și achiziții. Campania de promovare a catalogului Koha figurează pe un loc important în calendarul acțiunilor viitoare ale bibliotecii.

Proiectul Koha la BUDJG poate fi considerat un exemplu de bună practică. Lansat dintr-o provocare, proiectul s-a transformat într-o ambiție de a împlini un vis cu resurse proprii. Visul la care aspira biblioteca încă de la începutul automatizării ei era catalogul online. Proiectul Koha a fost și este în continuare

Catalogul online al BUDJG

o experiență benefică și nu s-ar fi dezvoltat fără implicarea bibliotecarilor care, prin automotivare și voluntariat, s-au angajat într-o amplă cercetare. Ce au avut de câștigat bibliotecarii din acest proiect se referă la faptul că au dobândit noi cunoștințe, au învățat cum să gestioneze un proiect, să rezolve probleme și să colaboreze strâns în cadrul echipei.